

Програма
за овладяване на популацията на
безстопанствените кучета на територията
на община Вълчи дол
2021-2025 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. ВЪВЕДЕНИЕ

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

III. НОРМАТИВНА БАЗА И МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ

IV. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА

V. МЕТОДОЛОГИЯ

VI. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

VII. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

VIII. СРЕДСТВА И РЕСУРСИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

IX. ПЕРИОД НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

X. ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТ НА ПРОГРАМАТА

XI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Проблемът с безстопанствените кучета е сериозен за обществото и има много измерения – здравни, социално-битови, икономически и екологични. Популацията на безстопанствените кучета се състои от изоставени, изгубени, родени на улицата и домашни кучета, оставени на обществени места без надзор, които водят до рискове за населението, като се създава опасност от пренасяне на заразни и паразитни болести, нападения, ухапвания и предизвикване на пътнотранспортни произшествия, замърсяване на околната среда. Безстопанствените кучета създават дискомфорт, провокиран от шума и предизвикват страх сред гражданите.

Овластяването на популацията на безстопанствените кучета е научно обосновано регулиране, което позволява осъществяване на контрол и намаляване на броя им до минимум.

Общинската програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Вълчи дол е изготвена в изпълнение на чл. 40, ал. 1, ал. 2, ал. 3 и ал. 4 от *Закона за защита на животните* и обхваща периода 2021-2025 г. Необходимост от разработването на програмата възниква в резултат на изисквания поставени на Република България и останалите страни членки от Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствени кучета в населените места.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА:

Намаляване на популацията на безстопанствените кучета, чрез прилагане на комплекс от мерки, при които усилията на общинската власт, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока - намиране на хуманно и съвременно решение на проблема. Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От друга страна те са синхронизирани с изискванията на нормативната уредба на Република България и са съобразени с комплексните мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета, кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

ПОДЦЕЛИ:

- Установяване на контрол върху популацията на безстопанствените и домашните кучета, като се гарантира здравето на хората и безопасността в гр. Вълчи дол и съставните населени места на общината.
- Редуциране броя на уличните кучета до трайно намаляване на тяхната популация, съгласно разпоредбите на действащото законодателство.
- Намаляване до минимум на рисковете от разпространение на заразни заболявания, които се предават на хора и животни.
- Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждане на кучета и за изпълнение на задълженията им по чл. 172 - 173, 175 и чл. 174 от *Закон за ветеринарно-медицинската дейност* (ЗВД) – представяне на кучето на регистриран ветеринарен лекар, който упражнява

ветеринарномедицинска практика във ветеринарномедицинско заведение за официална идентификация, чрез поставяне на микрочип (инжектируем транспондер), маркировка чрез траен знак и издаване на идентификационен документ (паспорт);

- ежегодна реваксинация срещу болести по кучетата.

ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА:

- Овладяване броя на безстопанствените кучета до трайното изчезване на явлението "безстопанствени кучета".
- Контрол върху отглеждането на домашни кучета. Регистрация на домашните кучета и популяризирането на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне.
- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.
- Повишаване чистотата на населените места на общината.
- Изготвяне и провеждане на образователни кампании, съгласно чл. 2 от *Закон за защита на животните*.

III. НОРМАТИВНА БАЗА И МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ

- Закон за защита на животните.
- Закон за ветеринарномедицинската дейност.
- Национална програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета.
- Европейската конвенция за защита на животните.
- Международна практика.

IV. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА

1. Описание на проблема.

Наличието на безстопанствени кучета води до:

- пренасяне на болести, опасни за човека - бяс, ехинококоза, бруцелоза, микроспория, демодекоза и др.;
- регистрирани са случаи на ухапвания на хора от кучета;
- много хора се страхуват от кучета.

2. Причини за възникване на проблема:

- липса на контрол върху популацията на домашни кучета (неконтролирано развъждане) – наличие на поколения некастрирани домашни кучета, в резултат на което ежегодно се продуцират нови поколения, които са свободно скитащи и се вливат в категорията на безстопанствените кучета;
- избягали и непотърсени от собствениците домашни животни, изхвърлени от стопаните си, при преминаване през общината;
- неефективност на прилаганите до момента методи и несъобразяване с комплексния характер на проблема;
- сезонно използване на кучета като пазачи на къщи, строежи, складови бази и др., след което се изоставят;
- липса на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят - собствениците на домашни кучета не са подготвени за проблемите,

съпровождащи отглеждането на кучета, в резултат на което при възникване на трудности могат да ги изоставят;

3. Популация на безстопанствените кучета.

Кучето достига полова зрялост на 7-8 месечна възраст, ражда два пъти годишно средно по 5 до 8 кученца. Продължителността на живота му е 12-20 години. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Ако не се вземат навременни мерки, броят им нараства, докато достигне определен максимум. Този максимум се нарича “носещ капацитет на средата” и зависи от условията на средата - количество храна, вода и възможности за подслон. При достигане на носещия капацитет на средата, раждаемостта и смъртността на безстопанствените кучета се изравняват, което означава че броят им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на безстопанствените кучета ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета - новородени или мигриращи, т.е. ще се наблюдава временно намаляване броя на безстопанствените кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване - един цикличен и непрестанен процес.

4. Преброяване на безстопанствените кучета на територията на общината

В изпълнение на *Националната програма* и във връзка с динамиката на популацията, се извършва преброяване на безстопанствените кучета на територията на общината.

4.1. Преброяването следва да започне след уведомление от Министъра на Земеделието, храните и горите или упълномощено от него лице до Кмета на общината, със заложен в него срок.

4.2. Кметът на Община Вълчи дол издава заповед за извършване на преброяването по специална методика. В преброяването не могат да се включват участниците в дейностите по Програмата, извършващи кастрация и обработка на кучетата.

4.3. Преброяването се извършва веднъж на всеки две години в периода март-юни или септември-ноември.

4.4. При преброяването се отчита всяко куче, намиращо се на обществено място без видимо присъствие на собственик.

4.5. Преброяването се извършва по методика като задължително се отчита приблизителната възраст, пол, видимото здравословно състояние и наличието или липсата на видима маркировка за извършена кастрация. За целите на преброяването следва да се използва примерната методика, посочена в *Националната програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета*.

5. Анализ на обстановката в населените места на община Вълчи дол

През последните години се наблюдава увеличаване броя на безстопанствените кучета, както и на случаите от ухапвания от кучета. Знае се, че нерегистрираните случаи са винаги повече от известните. Част от ухапванията остават извън ползването на здравеопазването, поради непотърсена медицинска помощ. Не се освобождават ниши, тъй като кучетата се връщат на местата, от където са взети за гратисния период, необходим за блокиране на раждаемостта - когато капацитетът на средата се ограничи от стерилни животни. Този гратисен период позволява паралелно да се наложи контрол върху домашните кучета - регистрацията им,

стерилизацията на част от тях. Броят на кучетата от улицата постепенно ще се редуцира до трайното изчезване на явлениято „безстопанствени кучета”. Единственият ефективен подход за установяване на контрол върху кучешката популация е:

- 1) прилагане на кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс и трайна маркировка на неагресивни (социализирани) безстопанствени кучета, поставяне на микрочип и връщането им по обитаваните от тях места с редовен ветеринарномедицински надзор;
- 2) регистрация на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне.

V. МЕТОДОЛОГИЯ

Успешната практика налага прилагането на регламентирания от *Закона за защита на животните* метод за кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места до блокиране на раждаемостта - ограничаване капацитета на средата само със стерилни животни.

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка и връщане по места на неагресивни и здрави безстопанствени кучета.
2. Евтаназия на неизлечимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета.
3. Задомяване/осиновяване на безстопанствени кучета.
4. Регистрация и надзор на безстопанствените кучета.
5. Регистрация на домашните кучета.
6. Популяризиране на ползите от кастрацията на домашни кучета.
7. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета.
8. Кампании за подобряване на чистотата в населените места.

VI. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

МЯРКА I. Създаване на организация за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на общината

1. Кастрация, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка, поставяне на микрочип (за кратко наричани обработка) и връщане по места на социализирани и здрави безстопанствени кучета:

Съгласно чл. 40в от ЗЗЖ мерките за овладяване на популацията и ветеринарномедицинските манипулации на безстопанствени кучета се осъществяват в регистрирани ветеринарномедицински амбулатории, като на животното се осигурява престой за възстановяване не по-малко от 24 часа.

- Обработката на безстопанствени кучета се извършва във ветеринарна амбулатория на търговско дружество или неправителствена организация, с която община Вълчи дол има сключен договор за възлагане на дейности по овладяване популацията на безстопанствените кучета. Общината не разполага със средства да изгради и поддържа като самостоятелна дейност - общински приют за безстопанствени кучета.

- Обработката се извършва на принципите на масова кастрация по населени места и във връзка с подадени молби и сигнали на граждани;
- Залавянето на безстопанствени кучета и транспортирането им се извършва в клетки, съгласно чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗЖ;
- Обработените кучета се връщат на мястото на залавяне като не се допуска връщане в дворове на детски ясли и градини, училища, болници и в близост до площадки за игра на деца, автомагистрала и летища (съгл. чл. 48 от ЗЗЖ).
- Отговорните за надзора и грижата лица, организациите за защита на животните или общината редовно обезпаразитява и реваксинира срещу бяс върнатите по места животни (съгл. чл. 49 от ЗЗЖ).

2. Евтаназия на неизлечимо болно и доказано агресивни безстопанствени кучета:

- Неизлечимо болни животни се подлагат на евтаназия, съгласно чл. 179, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от ЗВД и чл. 51 от ЗЗЖ.
- Кучета, участвали в инцидент се залавят приоритетно в рамките на едно денонощие, след подаване на сигнала.
- За върнатите по места обработени кучета, граждани и организации за защита на животните, могат да заявят желание за поемане на грижите за тях, като подписват декларация по чл. 47, ал. 3 от ЗЗЖ и изпълняват изискванията по чл. 49 и чл. 50 от ЗЗЖ, а именно:
 - да обезпаразитяват на всеки три месеца и да реваксинират против бяс върнатите по места кучета, за които поемат грижи и отговорност;
 - да представят ежегодно паспорта на кучето в общинска администрация за заверка за извършените обезпаразитявания и ваксинации и вписването им в регистъра на общината;
 - да вземат мерки за предотвратяване на агресивното поведение на кучето към хора и животни.

3. Създаване на информационна база данни за обработените безстопанствени кучета, които са включени в регистъра на безстопанствените кучета на Община Вълчи дол.

В регистъра се вписва датата и мястото на обработката, ветеринарния лекар извършил манипулацията, мястото, на което е върнато кучето.

4. Установяване на устойчиви практики за осиновяване на безстопанствени животни.

5. Провеждане на информационно - образователни кампании.

Във връзка с овладяване популацията на безстопанствените кучета се насърчава провеждането на информационни кампании, организирани от общини, областни дирекции по безопасност на храните, областните колегии към Български ветеринарен съюз (БВС) и неправителствените организации за защита на животните.

Кампаниите включват програми за разясняване на обществеността за ползата от прилагане на мерките по националната и общинска програма, рисковете и начините за предпазване от зоонози, в т. ч. ехинококоза; насърчаване на кастрацията и регистрацията на домашните кучета; ползата от кастрацията и връщането по места на безстопанствените животни, като се запълват градските ниши с кучета, които са ваксинирани и не се възпроизвеждат; осиновяването на безстопанствени кучета; повишаване на културата на отглеждане на домашни кучета и др. Информационните кампании могат да се осъществяват, чрез

разпространение на дипляни, брошури, публикуване на информация и видео клипове на сайта на общината и в други печатни и електронни медии.

МЯРКА II. Определяне на места за разходка на кучета, както и организиране и обозначаване на местата, забранени за разходка на домашни кучета.

В община Вълчи дол предстои да се определят местата за разходка на кучета по населени места. Предстои да се монтират огради, да се обозначат и да се поставят кошчета за отпадъци. Предстои да се определят и местата, забранени за разходка на домашни кучета, както и първоначалното им обозначаване.

МЯРКА III. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета.

Контролът за спазване на изискванията при отглеждане на домашни животни се извършва от кмета на Община Вълчи дол и кметовете на съответните кметства. Кметът на общината възлага със заповед изпълнението на контролната дейност на длъжностни лица от общината.

МЯРКА IV. Създаване на организация за регистриране на домашните кучета и маркирането им като такива с подходяща маркировка

1. Регистрацията на домашни кучета се извършва съгласно чл. 174 от ЗВД. Общинска администрация Вълчи дол изготвя и поддържа регистър на домашните кучета на база подадени декларации от собствениците им при придобиване.

2. Таксата за притежаване на куче се събира от МДТ при Община Вълчи дол.

VII. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. Местна власт

- Общински съвет - Вълчи дол приема *Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Вълчи дол* и ежегодно приема план за действие по изпълнение на програмата. За изпълнение на годишния план за действие за овладяване на популацията на безстопанствените кучета се планират и осигуряват ежегодно средства по бюджета на общината, съгласно чл. 40, ал. 3 от *Закона за защита на животните*.

- Кметът на община Вълчи дол организира изпълнението на програмата и ежегодно до първи март внася отчет за изпълнението ѝ пред изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните, съгласно чл. 40, ал. 4 от *Закона за защита на животните*. Отчетът се публикува на сайта на община Вълчи дол.

- До изграждане на регионален приют за безстопанствени кучета, който да обслужва и територията на община Вълчи дол, Кметът на общината сключва договор с юридическо лице или неправителствена организация за изпълнение на мерките за овладяване популацията на безстопанствените кучета: залавяне, транспортиране до ветеринарномедицинска амулатория, кастриране; чипиране, маркиране, издаване на паспорт, ваксиниране, обезпаразитяване и връщане на мястото на залавяне.

- Кметът на общината, кметовете на кметства и кметски наместничества имат задължения по чл. 178 от ЗВД - организират контрола за спазване изискванията по чл. 172, т. 1 и 2, чл. 173, т. 1 и чл. 177, ал. 1, т. 3 и 4 от ЗВД.

2. Ветеринарни власти

Областна дирекция Безопасност на храните - Варна извършва:

- системен контрол във връзка с хуманното отношение към животните;
- контрол върху дейностите по програмата;
- ветеринарномедицински надзор на обработените кучета.

3. Организации за защита на животните (ОЗЖ)

Към момента на територията на общината няма регистрирани организации за защита на животните. При евентуална бъдеща регистрация, те ще изпълняват дейностите, както следва:

- съдействат на общината като посочват свои представители за координация на работата между общината и гражданите;
- съдействат за обработването на постъпилите жалби и сигнали, свързани с домашни и безстопанствени кучета;
- осигуряват свои представители за проверка по техни сигнали и жалби;
- предоставят на Общинска администрация – Вълчи дол списък на координатори за съдействие по места на дейностите по програмата;
- участват в разрешаването на проблеми, потвърдени от проверките на постъпилите сигнали;
- организират и провеждат задомителни кампании;
- могат да изграждат и стопанисват приюти за безстопанствени кучета.

VIII. СРЕДСТВА И РЕСУРСИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Източници на финансиране и материално обезпечаване на *Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Вълчи дол*, съгласно чл. 40 б от ЗЗЖ са:

1. Общинския бюджет.
2. Постъпления от такси.
3. Дарения.
4. Проекти.
5. Организации за защита на животните.

Допълнителен източник на средства могат да бъдат постъпилите средства от глоби по наказателни постановления, наложени по актове за установено административно нарушение на *Наредба за овладяване популацията на безстопанствени кучета на територията на община Вълчи дол*.

IX. ПЕРИОД НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Периодът на действие на настоящата програма е пет години от януари 2021 г. до декември 2025 година. В този период програмата може да бъде допълвана или изменяна по реда на нейното приемане – с решение на Общински съвет – Вълчи дол.

X. ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТ НА ПРОГРАМАТА

Очакваните резултати от изпълнение на програмата по въведени критерии са, както следва:

1. Качествени промени

Следствие от изпълнение на мерки по програмата и извършваната ежегодна ветеринарномедицинска обработка на безстопанствените кучета се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- постепенно намаляване на популацията на безстопанствени кучета;
- овладяване на притока на нежелани домашни кучета от дома към улицата, следствие от извършената регистрация на домашните кучета и стимулиране на кастрацията им чрез освобождаване от такса за притежаване на куче;
- мониторинг върху популацията на безстопанствените кучета;
- намаляване на социалното напрежение и повишаване безопасността на гражданите;
- утвърждаване на европейските критерии за третиране на животните.

2. Количествени подобрения (резултати):

- увеличаване на броя на регистрираните домашни кучета;
- увеличаване на броя на кастрираните домашни кучета;
- повишаване на приходите от таксата „Куче” по чл. 175 от ЗВД и *Наредба за определяне и администриране местните такси и цени на услуги на територията на Община Вълчи дол.*

3. Критерии за изпълнението на програмата:

3.1. Преброени безстопанствени кучета, заведени в регистъра на безстопанствените кучета на общината, които живеят на открито - по строежи, паркинги, дворове, складове и др.

3.2. Годишни отчети за изпълнение на годишния план за действие по програмата Напредъкът по изпълнение на програмата може да се проследи, чрез сравняване и анализиране на данните от регистъра по т. 3.1. и годишните отчети за извършените дейности по програмата и за постигнатите резултати, изготвени на основание чл. 40, ал. 4 от *Закона за защита на животните*, които се представят ежегодно от кмета на общината пред БАБХ и съдържат данни за: - брой на заловените безстопанствени кучета; – брой на кастрираните кучета; – брой на ваксинираните срещу бяс и др. болести кучета; – брой на чипираните и маркираните с траен знак кучета, регистрирани в системата на НЛС; – брой на издадените паспорти за идентификация на нови безстопанствени кучета; – брой на умрелите кучета; – брой на евтаназирани кучета; – брой на задомените (осиновените) кучета.

3.2.1. Изразходвани средства за изпълнение на годишния план за действие;

3.2.2. Брой и вид на проведени информационни кампании по изпълнение на програмата.

3.3. Регистрирани и кастрирани домашни кучета брой на регистрираните домашни кучета; – брой на кастрираните домашни кучета; – брой на ваксинираните срещу бяс и др. болести домашни кучета; – размер на събраните такси за притежаване на куче;

4. Критерии за осъществен мониторинг и контрол по изпълнение на програмата:

- брой на извършените проверки за спазване на изискванията по чл. 178 от ЗВД;
- брой на извършените проверки по подадени сигнали, молби и жалби;
- брой на съставните предписания;

– брой на съставените актове за установено административно нарушение по ЗВД и вид на нарушението;

– брой на съставените наказателни постановления и събрани средства от глоби.

XI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие по изпълнение на програмата за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Вълчи дол за 2021 г. е Приложение № 1 към програмата. Всеки следващ план на действие се приема ежегодно с решение на Общински съвет, заедно с отчет за изпълнение на плана за изминалия период.

Настоящата *Програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Вълчи дол 2021-2025 г.* е изготвена съгласно чл. 40, ал. 3 и ал. 4 от ЗЗЖ, приета е с Решение № 591 от 29.07.2021г., по Протокол № 28 на Общински съвет – Вълчи дол и влиза в сила в четиринадесет дневен срок след приемането.